

УДК 930.1+308:37.013.3

В. І. Мудрак

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОСОБИСТІТЬ В СВІТІ ІНФОРМАЦІЇ: ФІЛОСОФСЬКО- СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасні підходи до розвитку співвідношення «особистість-інформація» в глобальному інформаційно-пізнавальному просторі розгортаються в системі взаємодії інформації та знання в межах вищої освіти. Це передбачає напрацювання новітніх соціально-філософських тенденцій у контексті «людина-технологія-вища освіта-фахова компетентність». Реалізація сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства – суспільства знань, можлива на підставі розуміння процесів, що розгортаються в пізнавальній сфері. Система вищої освіти, яка готує майбутніх фахівців, повинна бути мобільною відносно швидкісних трансформацій на світовому ринку праці. Це передбачає проєктивне моделювання інформаційного забезпечення такої підготовки. З іншого боку, інтенсифікуються умови методологічного забезпечення фундаменталізації наукового знання, тому що різноманітна багатшарова суспільно значуща інформація ентропійно насичує пізнавальний простір. Особистість, яка знаходиться в епіцентрі складної напруженості між інформаційно-знаним простором і природно-суспільними потенціями засвоювати інформацію пізнавального характеру, повинна бути орієнтована системою вищої освіти на ідентифіковані знання, уміння та навички з точки зору реалізації останніх на ринку праці. В такому ракурсі напрацювання новітніх методологічних засад у співвідношенні «інформація-знання» виглядає актуальною тенденцією. Йдеться про адекватне входження новітньої інформації до системи наукових знань та засвоєння них молоддю. У цій галузі йдеться про методологію на рівні інноваційних інформаційних пізнавальних процесів. Оптимізація процесу пізнання особистістю науково-освітнього простору пов'язана з самим освітнім процесом. Сучасна особистість має новітні можливості з приводу отримання сучасних знань. Філософія освіти, й зокрема її вищої ланки, знаходиться на шляху надання особистості майбутнього фахівця системи підходів до вирішення суперечності в галузі «інформація-знання». Такими можуть бути: узагальнення найвищих досягнень у галузі фундаментальних наук і пошук шляхів їх доведення до розуміння особистістю; суспільно-значуще мотивування пошуку особистістю майбутнього фахівця ідентифікованого бачення свого місця в системі реалізації отриманих знань; напрацювання новітніх тенденцій в системі інформаційної культури, що покладаються, в свою чергу, на методологію інформації на рівні її суспільного буття. Методологія оптимізації в системі «інформація-знання» повинна розвивати методи дидактичного характеру. Останні мають проєктивно-моделюючі ознаки, які, в свою чергу, визначають особистісно орієнтований пізнавальний процес.

Ключові слова: система, інформація, особистість, вища освіта.

Проблематика дослідження знаходиться в площині філософсько-соціальних філософських підходів до вироблення методологічних засад кількісної й якісної оптимізації пізнавальної, духовно-культурної, техніко-технологічної інформації у змісті й організації вищої освіти в умовах формування і становлення фахової компетентності спеціаліста в глобальному інформаційному просторі, в обширі якого висуюються новітні вимоги щодо реалізації особистісного пізнавального і фахово спрямованого потенціалу. Розробка і застосування таких підходів необхідно спираються на систему методологічного забезпечення процесу напрацювання новітніх знань, умінь і навичок професійної діяльності, що мають проєктивний характер у галузі фахової компетентності стосовно реалій глобального світового ринку праці. Ракурс заявленої проблеми розгортається в річищі інтеграції здобутків фахової компетентності вищої освіти в світовий освітньо-професійний простір, що в ньому розгортається система відносин «особистість-інформація». Це передбачає сконцентрованість зусиль усіх ланок вищої освіти щодо підвищення рівня вітчизняного науково-професійного потенціалу, пошук шляхів інтеграції останнього в світовий ринок праці. Відповідальність за оптимальне узгодження вітчизняних вимог до підготовки майбутнього фахівця із глобальними світовими вимогами до його рівня фахової компетентності покладається на систему вищої освіти, що неухильно інтегрується в останні. Саме тут і виникають новітні підходи з точки зору соціально-філософського забезпечення такої інтеграції. З одного боку, для майбутнього фахівця відкриваються раніше небачені можливості доторкнутися до глибин інформаційного забезпечення фахової підготовки, а з іншого, особистість стикається із світом відкритих проєктів, що несуть масу викликів: духовних, психологічних, політико спрямованих, економічних, інформаціологічних,

тощо. Йдеться про адаптацію фахівця до системи інтерактивних зв'язків у інформаційно-пізнавальній галузі. Стан розробленості наукової проблеми базується на досягненнях вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі теорії інформації та управління нею в суспільно-соціальних відносинах (В.Г. Афанасьєв, Л. Бауер Фрідрих, І.Й. Блох, Д.І. Блюменау, М. Боніц, Н. Вінер, Л. Бріллюен, Т.Г. Геращенко, У. Ешбі, Ю.М. Канигін, С.Г. Кулешов, Л. Куффінал, М.М. Мойсєєв, Р.І. Бойд, А.Д. Урсул, Ю.А. Шрейдер, К. Шеннон та ін.). Швидкоплинний сучасний ринок інтегрованої світової праці і застосування на ньому новітньої пізнавально-ціннісної-фахової інформації передбачає новітнє теоретичне забезпечення руху такої інформації і залученості до неї майбутніх фахівців. Такий процес передбачає подальше дослідження означеної проблеми. З погляду методології науки й освіти соціальна інформація пізнавального характеру розглядається й аналізується як ресурс і потенціал їх розвитку в науково-освітніх комунікаціях, техніко-технологічних структурах науково-освітнього спрямування, системах, формах тощо (Дж. Бернал, В.О. Виноградов, Г.М. Добров, Г. Клаус, О.М. Князева, А.Й. Уйюмов, Ф.М. Цирдя, та ін.). Вимагає подальшого дослідження процес реалізації таких комунікацій у системі «вітчизняна освіта-міжнародний ринок праці». Застосування соціальної інформації в освіті й науці на теренах інформаційного суспільства з погляду сучасної соціальної філософії та її трансформація на рівні знання, духовно-ціннісного досвіду людства, нації, особистості розглядаються як новітній етап їх розвитку (В.П. Андрущенко, В.П. Бех, М. Кастельс, В.Г. Кремень, Т.П. Малькова, М.І. Михальченко, В.А. Рижко, та ін.). Саме тут полягає основний шлях сучасних соціально-філософських розробок на теренах співвідношення вітчизняних досягнень у галузі фахової компетентності вищої освіти з точки зору

її інтеграції в світовий інформаційно-пізнавальний простір й напрацювань із загальносвітового досвіду реалізації фахової компетентності на світовому ринку праці. Функціонування, управління пізнавальною соціальною інформацією в змісті й організації вищої освіти розглядаються на теренах філософії освіти, методології освіти, дидактики (Л.П. Буєва, Е.М. Гусинський, І.А. Зяюн, С.Ф. Клепко, В.С. Лугай, М. Малкей, Л.А. Мікешина, М.І. Романенко, та ін.). Такі розробки, на наш погляд, необхідно інтегрувати в систему міжнародного досвіду впровадження результатів фахової компетентності, надбаній в системі вітчизняної вищої освіти. Проектним уявляється процес розширення поля підходів стосовно інтеграції вітчизняних напрацювань в систему світових розробок, що набули креативного значення. Щодо розвитку вищої освіти в сучасному суспільстві, застосування соціальної інформації пізнавального характеру, спрямованого на підвищення фахової компетентності як вищої освіти в цілому, так її вихованців, розглядається як методологія реалізації науково-професійного, його презентації; форма здійснення інтелектуального й емоційного розвитку особистості; процес розвитку управлінської освітньої системи на рівні подання навчального і практично спрямованого матеріалу, організаційно-методичних засад вищої освіти, методології програмованого навчання, інформатизації процесу наукового, освітнього пізнання, що в ньому реалізуються новітні техніко-технологічні засоби, спрямовані на активізацію процесу професійного і загальноосвітнього становлення особистості (А.М. Алексюк, В.І. Астахова, В.П. Безпалько, В.Ю. Биков, Я.Я. Боллобаш, А.В. Васильєв, О.О. Жук, Г.О. Козлакова, М. Венансіо, І. Марев, Н.В. Морзе, О.В. Оліфіров, С.А. Ракова, В.Г. Розумовський, та ін.). В контексті нашого дослідження йдеться про пошук шляхів оптимізації загальносвітової науково-професійно-пізнавальної інформації стосовно розвитку потенціалу фахівців, які виходять на світовий ринок праці, маючи підготовку у вітчизняній освіті. Такий процес має багатоаспектний характер, що вимагає подальших досліджень, які в свою чергу, мають бути покладеними на соціально-філософську методологію.

Завданнями в річці дослідження є: формування інтегрованого науково-освітнього інформаційного середовища, що в ньому оптимально з точки зору співвідношення «людина–інформація» в умовах новітньої пізнавальної інформаційно-пізнавальної ситуації реалізується потенціал особистості–впроваджувача фахової компетентності, надбаній в річці вищої освіти; створення оптимальної інформаційної інфраструктури в кожній зі складових ланок вищої освіти для здійснення науково обґрунтованого співвідношення особистісних зусиль і суспільних вимог щодо підготовки майбутнього фахівця; формування й раціональне використання індивідуалізованих пізнавально-духовних інформаційних ресурсів з точки зору ентропійних і негаентропійних процесів у галузі техніко-технологічного обґрунтування пізнавального процесу; створення баз даних і знань, зорієнтованих на прогнозування інтегративних пізнавально-ціннісних процесів розвитку вищої освіти на усіх рівнях – від особистісного до загальнодержавного, планетарного, тощо. В умовах глобального інформаційного суспільства, глобального ринку праці, в якому головним ресурсом і потенціалом є людина – фахівець з певним запасом знань, умінь та навичок, виникають новітні підходи до розвитку вищої освіти

як креатора професійної компетентності фахівців. Такі підходи виходять з розуміння інформаційної ситуації, в якій знання, культурно-духовне надбання в системі пізнання як результат індивідуальної й колективної науково-технологічної обробки інформації, духовно-ціннісного досвіду інтегруються у загальносвітовий духовно-пізнавальний простір, що в ньому розгортаються суперечності. Головною суперечністю сучасної пізнавально-ціннісної науково-освітньої доби є розрив між індивідуалізацією й усупільненням знання, соціальної інформації, духовно-ціннісного досвіду; між індивідуальними і загальноусупільними зусиллями у царині сучасних техніко-технологічних підходів до формування адекватної сучасним досягненням наукової картини світу, проектуючого і вмотивованого ринку праці, що на ньому застосовуються знання, уміння і навички фахівців, сформованих в системі вищої освіти. Вирішення її полягає в наступному: уточненні мети вищої освіти для молодшої особистості, її мотивів і смислів, особливо у галузі оволодіння фаховою компетентністю; модернізації змісту, організації вищої освіти відносно новітніх соціально-філософських уявлень про світ, місце в ньому людини, специфікації вищої освіти щодо сучасної інформаційно-фахової науково-професійної світової ситуації, що в ній індивід співвідноситься із глобальним усупільненням знання і духовно-ціннісного досвіду, практичних настанов на подальше життя у світі швидкоплинних технологій й адаптації до інновацій, участі в них; застосування новітніх інформаціологічних технологій пізнання, що сягають сутнісних глибин людського буття; створення оптимальної для особистості і суспільства методолого-технологічної системи входження і праці в глобальному інформаційному просторі. Інша суперечність полягає у неспівпадінні національної належності знання, духовно-ціннісного досвіду, організації вищої освіти, професійної компетентності з глобальними викликами, в контексті яких останні перетворюються на всесвітній продукт споживання, безвідносний до коренів і витоків. Інтернаціоналізація і глобалізація суспільства призвели до того, що зміни в одній галузі дуже швидко переносяться на інші, підсилюючи взаємовплив та взаємозв'язок цих сфер. За таких умов отримані знання втрачають свою індивідуальну цінність. І це викликає безліч питань стосовно подальших перспектив вкорінення здобутків вітчизняної освіти в інтернаціональний інформаційно-пізнавальний, професійно орієнтований простір. Вища освіта у такому ракурсі повинна вирішити наступні завдання: 1) гуманізувати інформаціологічні якісні і кількісні характеристики професійно-наукового, адаптованого знання у системі вищої освіти, загальносвітового ринку праці; надати техніко-технологічним характеристикам розвитку пізнавального процесу індивідуалізуючи рис, коли людина не є придатком техніки та інформаційних технологій, а є її спрямовуючим началом, наповнюючи ці характеристики персоніфікацією; 2) індивідуалізувати вплив освітньо-наукової, професійно спрямованої інформації через її, з точки зору соціальної філософії, вияви на особистість як науково обґрунтованої оптимізації вибору особистісного пізнавального шляху; 3) фундаменталізувати зміст й організацію вищої освіти відносно цілісних уявлень про Всесвіт, людину, природу, суспільство, систему взаємодій «особистість–інформація»; 4) спроектувати можливі конфігурації співвідносин у межах інтернаціональної системи «людина–інформація–техніка–технології–

освіта-ринок праці»; 5) оптимально індивідуалізовано технологізувати освітньо-пізнавальний простір відносно застосування медіа-засобів, систем, прийомів, форм трансформації, модернізації науково-освітньої інформації, маючи на меті повноцінний розвиток особистості в умовах глобальних суспільних викликів; 6) організувати техніко-технологічну підтримку особистісних розвивальних пізнавально-ціннісних підходів - контекстуальних, діалогічних, ігрових, комунікативно-рольових, імітаційно-моделюючих та ін. у системі вищої освіти; 7) інтегрувати зусилля усіх навчальних, виховних, культурних, соціальних інституцій, поза навчальних організацій, структур, ЗМІД, соціального оточення, з точки зору індивідуалізованого спрямування розвитку особистості XXI ст.; 8) розробити глобальні системи оптимізації вироблення і застосування пізнавально-ціннісної інформації, розрахованої на проєктивні підходи до спрямування чинника техніки і технологій у людину центроване річчє, гармонійно узгоджуючи таке спрямування із буттям природи.

Висновки: для досягнення інформаційно-знанняєвої оптимізації зусиль сучасної вищої освіти відносно становлення молоді в глобальному світі необхідно реалізувати такі підходи: гармонізувати пізнавальні, духовні зусилля особистості в системі вищої освіти із загальносвітовим духовно-пізнавальним простором; стимулювати науково обґрунтоване програмування інтелектуального, емоційного, нейропсихологічного розвитку особистості через розробку новітніх шляхів наукового, ціннісного пізнання світу в цілому, світу людини, що здійснюється через інфомаціологічне забезпечення цього процесу; оптимізувати інформаційно-ціннісний простір пізнання особистістю світу в системі вищої освіти через навчання життю в умовах прогресуючого інформаційного середовища; розробити проєктивні підходи до гармонізації стосунків людини і техніко-технологічних процесів, спрямованих на поступ суспільства в умовах глобальних викликів, що, у свою чергу, висуває новітні завдання у царині вищої освіти стосовно реалізації антропного принципу розвитку науки і техніки, інноваційних технологій у галузі пізнання світу природи, суспільства і людини. Проєктивним баченням уявляється процес створення найновіших підходів до оптимального узгодження зусиль вищої освіти та професійно-наукових установ до вироблення шляхів сучасного входження особистості до світового ринку праці; напрацювання новітніх соціально-філософських методологій щодо оперативного коригування процесу оволодіння професійно спрямованими знаннями, уміннями та навичками, що мають як стратегічний, так і тактичний характер стосовно реалізації особистісного потенціалу соціальної спільноти в умовах глобалізованого інформаційно-пізнавального і науково-професійного простору.

Бібліографічні посилання

1. Абдєєв Р.Ф. Філософія інформаційної цивілізації [Текст] / Р.Ф. Абдєєв. – М. : Владос, 1994. – 336 с.
2. Андрущенко В.П. Організоване суспільство. Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть : досвід соціально-філософського аналізу [Текст] / В.П. Андрущенко. – К. : ТОВ «Атлант ЮМСі», 2006. – 498 с.
3. Белл. Д. Грядущее постиндустриальное общество: опыт социального прогнозирования [Текст] / Даниел Белл ; ред. и вступ. ст. В.Л. Иноземцев – М. : Наука, 1989. – 345 с.
4. Гусинский Э.Н. Введение в философию образования:

уч. пособ. [Текст] / Э.Н. Гусинский, Ю.И. Турчанинова. – М. : Логос, 2001. – 234 с.

5. Забродська Л.М. Інформатизація закладу освіти: управлінський аспект [Текст] / Л.М. Забродська. – Х. : Видавнича група «Основа», 2003. – 240 с.

6. Інтеграція вищої освіти України в європейську систему: Збірник наукових праць: За матеріалами Міжнародної науково-методологічної конференції «Інтеграція вищої освіти України в європейську систему», Дніпропетровськ, 05 травня 2001 р. [Текст] / ред. Н.Є. Бойцун ; Міжнародний фонд «Відродження». – Дніпропетровськ : Арт-Прес, 2001. – 108 с.

7. Кастельс М. Інформаційна епоха. Економіка, общество и культура [Текст] / М. Кастельс. – М. : Интер-Пресс, 2000. – 345 с.

8. Кулицький С.П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління [Текст] : навч. посіб. / С.П. Кулицький. – К. : МАУП, 2002. – 224 с.

9. Навроцький О.І. Вища школа України в умовах трансформації суспільства [Текст] / О.І. Навроцький. – Х. : Основа, 2000. – 240 с.

10. Урсул А.Д. Модель ноосферно-опережающего образования III-го тысячелетия [Текст] / А.Д. Урсул // сб. тезисов и материалов III-го Международного симпозиума «Открытое общество и устойчивое развитие». – Т. VII. – Зеленоград, 2001. – 456 с.

11. Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна / Т.В. Фініков // Міжнародний фонд досліджень освітньої політики, Інститут економіки та права «КРОК». – К. : Таксол, 2002. – 176 с.

12. Яблонський В.А. Вища освіта України на рубежі тисячоліть: проблеми глобалізації та інтернаціоналізації [Текст] / В.А. Яблонський. – К., 1998. – 278 с.

Мудрак В.И. Личность в мире информации: философско-социальный аспект развития высшего образования.

Современные подходы к развитию соотношения «личность – информация» в глобальном информационно – познавательном пространстве разворачиваются в системе взаимодействия информации и знания в рамках высшего образования. Это предусматривает наработку новых социально – философских тенденций в контексте «человек – технология – высшее образование – профессиональная компетентность». Реализация современных тенденций развития информационного общества – общества знаний, возможна на основании понимания процессов, разворачивающихся в познавательной сфере. Система высшего образования, которая готовит будущих специалистов, должна быть мобильной относительно быстрых трансформаций на мировом рынке труда. Это предполагает проективное моделирование информационного обеспечения такой подготовки. С другой стороны, интенсифицируются условия методологического обеспечения фундаментализации научного знания, так как разнообразная многослойная общественно значимая информация энтропийно насыщает познавательное пространство. Личность, которая находится в эпицентре сложной напряженности между информационно – знаниевым пространством и природно-общественными потенциями усваивать информацию познавательного характера, должна быть ориентирована системой высшего образования на идентифицированные знания, умения и навыки с точки зрения реализации последних на рынке труда. В таком ракурсе наработка новейших методологических принципов в соотношении «информация – знание» выглядит актуальной тенденцией. Речь идет об адекватном вхождения новой информации в систему научных знаний и усвоения их молодежью. В этой области речь идет о методологии на уровне инновационных информационных познавательных процессов. Оптимизация процесса освоения личностью научно-образовательного пространства связана с самим образовательным процессом. Современная личность имеет новейшие возможности по поводу получения современных знаний. Философия

образования, и в частности его высшего звена, находится на пути предоставления личности будущего специалиста системы подходов к решению противоречия в области «информация–знания». Таковыми могут быть: обобщение высших достижений в области фундаментальных наук и поиск путей их доведения до понимания личностью; общественно-значимая мотивировка поиска личностью будущего специалиста идентифицированного видения своего места в системе реализации полученных знаний; наработка новейших тенденций в системе информационной культуры, которые, в свою очередь, полагаются на методологию информации на уровне ее общественного бытия. Методология оптимизации в системе «информация–знания» должна развивать методы дидактического характера.

Ключевые слова: система, информация, личность, высшее образование

Mudrak V. Person in the world information: philosophical and social aspect of higher education development.

Current approaches to the development of the relationship between «personal identity – social information» in the global information space cognitive system deployed in the interaction of information and knowledge within higher education. Globalization is a process temperature connected with the exponential growth of information informative character. Matured main contradiction between the cognitive nature of information and the problem of its implementation in the content of scientific knowledge. The second contradiction is rooted in the plane of didactic bring scientific knowledge to the understanding, perception, learning, etc., individual professional future. The higher education system is not bound to just respond to this and projective modeling their capabilities in terms of adequate personal realization in modern job market. This includes the latest developments sociopolitical, philosophical and educational approaches in the context of «human-higher-education professional competence». Implementation of current trends in the information society – a society of knowledge, can be based on an understanding of the processes unfolding in the cognitive area. The system of higher education that prepares future professionals to be mobile relative velocity transformations in the global labor market. This implies projective modeling information of such training. On the other hand, intensified the requirements for methodological support

fundamentalization scientific knowledge as diverse multi socially significant information entropy saturates cognitive space. This fundamentalization to provide meaningful allocation of generalized concentration for which, in turn, collected and processed the latest information informative and meaningful nature. The problem is that information in accordance with modern trends in the development of science, engineering, technology. This correspondence, in turn, has a two-sided nature: as a process of differentiation of scientific knowledge and the process of generalization. Their interaction, in our opinion, should be verified through all levels of interpretation of social information. A person who is in the center of a complex tension between information cognitive space and natural potentialities to acquire public information cognitive nature should be focused on the higher education system identified knowledge and skills in terms of recent labor market. To do this, you must hold a permanent monitoring of the individual in terms of direction of intelligent effort. In our opinion, it is possible to make on the basis of systematic methods. In this perspective, the latest developments methodological basis in the ratio of «information – knowledge» is the actual trend. This is a recent occurrence of adequate information to the system of scientific knowledge and the assimilation of these young people. This field refers to the methodology of innovative information at cognitive processes. Optimization of individual cognition research and educational space thus connected with the educational process. The modern person has the latest features on a modern knowledge. Philosophy of education, and in particular its senior managers is on the way of the future expert system of individual approaches to conflict in «information-knowledge». These include: synthesis highest advances in the basic sciences and finding evidence to understand individual, social and meaningful motivation finding professional person identified future vision of its place in the system of acquired knowledge, developments of new trends in system information culture that rely, in turn to the methodology of information at the level of social life. Methodology for optimization in the «information – knowledge» must develop methods of didactic character. The latter are projective modeling features, which, in turn, determine the personality oriented cognitive process.

Key words: system, information, identity, higher education.

Надійшла до редколегії: 22.04.14 р.

УДК 2-18

О. С. Пасічник

Київський національний університет ім. Т. Шевченка

РЕЛІГІЙНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Розглянуто проблеми викладання у вищих навчальних закладах такої навчальної дисципліни як «релігійна антропологія». Проаналізовано основні проблеми, що постають в процесі викладання, окреслюються напрями подальшого розвитку.

Ключові слова: релігійна антропологія, навчальна дисципліна, вищі навчальні заклади, програма курсу, проблеми, перспективи.

Як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах пострадянського простору релігійна антропологія є відносно молодою, тож єдиного підходу відносно бачення даного курсу не існує. Нажаль, можна констатувати і відсутність узагальнюючої наукової літератури присвяченої цій проблематиці. Завдання цієї статті – проаналізувати наявні концепції викладання релігійної антропології у вищих навчальних закладах та окреслити перспективи розвитку цієї навчальної дисципліни, що, безумовно, є вкрай важливим для релігієзнавчої освіти.

Розпочнемо огляд з підручника Є. Арініна (у співавторстві з Ю. Тюрніним) який так і називається – «Релігійна антропологія»[1]. Підручник складається

з передмови, двох розділів, додатків та списку рекомендованої літератури. Перший розділ має назву «Релігійна антропологія (проблеми, концепції, методи)». В першому підрозділі («Людина та камінь») подаються підходи до осмислення людини в деякі історичні епохи (сказати просто «історичні епохи» без уточнення «деякі» неможливо, адже основний акцент зроблено на античності з невеликим вкрапленням нечислених вчених взятих вже з Нового часу), причому спочатку розглядається підхід Дж. Фрезера та Б.Малиновського (магія – релігія – наука) [1, с. 12-13]. В цілому автор притримується запропонованої зазначеними дослідниками схеми, хоча, слід віддати йому належне, і окреслює існування альтернативної